

TILMAAMAHA XEERARKA DHAAWACA MADAXA

K bixinta Ardayda Dhaawacantay

Wareerida waa nooca ugu badan ee naxdinta dhaawaca madaxa taas oo faragalisa shaqada caadiga ah ee maskaxda. Waxay dhacdaa marka ay maxkaxda hore iyo gadaal ugu socoto ama ay ku dhagto gudaha lafta madaxa oo ay keentay qaraxa madaxa ama jirka. **Arday walba oo ka shakisan inuu qabo wareerida ama naxdinta dhaawaca madaxa waa in isla markiiba laga saaraa shaqada, oo ay ku jirto laakiin aan ka xadidnayn dhacdooyinka isboortiska, sida xeerka loogu soo qeexay qodobka sharciga Utah**, waxaa ka mid ah ciyaaraha tartanka dugsiga ama ciyaaraha fudud, tababarka, xeeryaha isboortiska, tartamada iyo tijaabooyinka loogu talagalay isboortiska u gaarka ah dugsiga, naadiyada isboortiska, taageeraasha, qoob ka ciyaarka, iyo hawlaha kale halkaas oo laga yaabo inay ka dhacaan dhaawacyo. Dugsiyada hogaansami doonaan sharciga: "Marka ay ka shakiyaan, waxay soo sarayan." wixii macluumaad ah ee ku saabsan wareerida iyo dhaawacyada naxdinta madaxa, waxaa ka mid ah tilmaamaha maareynta ee 24 saac ee ugu horaya dhawca kadib, booqo mareegta Daawada Isboortiska UHSAA, www.uhsaa.org/new/.

Ardayda ama ciyaaryahanka waa in looga shakiya inuu qabo wareerida ama naxdinta dhawaca madaxa haddii wax ka mid ah kuwa calaamadaha soo socda lagu arko ama iska isku soo sheegida kadib qaadashada daawada naxdinta, cadaadiska xoogaan, ama cadaadiska xoog yar (a) jaho wareer joogto ah, isku dhaxyaaca, ama maqal la'aan; (b) xusuusta oo aan shaqeynin; (c) xiska oo luma; iyo/ama calaamadaha kale ee maskamdaha ama shaqada maskaxsa, waxaa ka mid ah, qalalka, carrada, lalabada, matag, madax xanuun, wareer, iyo/ama daal.

Calaamadaha caadiga ah iyo astaamaha waxaa ka mid ah: (a) dhibtooyinka xusuusta mudada gaaban (ilowshaha ciyaarta); dhibaatooyinak is celinta la'aanta ama la shaqeynta; (c) hooseeya ama jawaabaha qalda; (d) aragtida la jibaaraan ama isbeddelada araga; (e) dareenka ilayska ama dhawaqa/sawaxanka; (f) jaho wareer ama isku dhaxyaax; (g) dadaal la'aan; (h) milicsiga fooruqida ama muujinta waji kauudida; (i) hadal soo daahida iyo jawaab culus (soo daahinta jawaabta su'aalaha ama raacitsa tilmaamaha); (j) jaho wareer ama xoog saarid aan awood laheyn; (k) jaho wareerid; (l) hadal aan haboonay ama aflagaado; (m) ficil celinta aan ku haabonayn dareenka (oohinta aan sabab laheyn); (n) xusuus la'aan (awoodin in soo xifdiyo inability iyo soo xusuusto erayada sdax eray ama sadex shay shan daqiiqo); iyo/ama (o) marwalba miirka beela.

Ku soo laabshada Ciyaarta

Ardayga ku soo laabta dhacdooyinka ciyaarta ciyaaraha kadib jahowareerida ama naxdinta dhaawaca madaxa waa go'aanka caafimaadka, iyo ardayda ama ciyaaryahanka waa inuu helaa cadeynta caafimaadka saxda ah ka hor isaga ama iyada inta aan loo ogolaanin in uu ku soo laabto ciyaar walba oo ah ciyaaraha. Waalidiinta waxaa lagu dhiiragalinayaa inay kala shaqeyaan ardayga hormarka ku soo laabashada si buuxda hawlaha dhakhtarka, agaasimayaasha ciyaaraha fudud, tabbarada, iyo shaqaalaha. Xaqiiqooyinka waxaa laga yabaa inay saamayso ardayda ama qiimaha hormarka ciyaaraha fuduud waxaa ka mid ah: taariikhda hore ee jahowareerka, inta lagu jiro iyo nooca astaamaha, da'da, iyo isboortiska ama shaqada ardayda ama ciyaaryanka uu ka qeybqaato. Arday ama ciyaaryahan leh taariikh hore ee ka mid ah ama jahowareerada badan ama naxdinta dhaawacyada madaxa, mid wuxuu leeyahay calaamadaha mudada dheer, ama mid ka qeybta isku dhaca ama xiriirka isboortiska waxaa laga yabaa inuu si tartiib ah u hormariyo.

Ka hor inta uu ardayga ku soo laabanin ciyaarta isboortiska, ardayda waa inuu ka bixyaa bixiyaha daryeelka caafimaadka kaas oo leh laysinka Gobolka Utah una tababaran qiimeynta iyo maareynta suuxindinta ama naxdinta dhaawacyada madaxa. Bixiyaha daryeelka caafimaadka aqoonta leh waa inuu dugsiga siiyaa qoraal bayaan ah oo cadeyna isaga/iyada inuu leeyahay, sadex sano ka hor maalinta bayaanka qoraalka la sameeyaya, si guul ah u dhammeystay sii wadashada koorsada qiimeynta iyo maareynta naxdinta maskaxda ama naxdinta dhaawaca madaxa; iyo ardayga waxaa la cadeyay inuu sii wato dhacdada isboortiska gaarka ah.

Waalidka/masuulka waa inuu sidoo kale ki faraxsan yahay inuu bixiyo ogolaanashaha qoraalka ee ardayga. Ku soo labashada dhacdooyinka isboortiska ma ahan in loogu degdego faa'iidada kooxda ama sababo kale.

Munada ku soo labashadanidaamka ciyaarta iyo foomka cadeynta waxaa laga heli karaa

<http://www.graniteschools.org/curriculuminstruction/wp-content/uploads/sites/29/2015/01/Athletics-Concussion-Management-Plan.pdf>. Xeerka dhaawaca madaxa ee degmada oo dhammeystiran waxaa laga heli karaa <http://www.graniteschools.org/legal/wp-content/uploads/sites/22/2015/05/VIII.A.29.-Student-Head-Injuries-and-Concussions.pdf>

TILMAAMAHA XEERARKA DHAAWACA **MADAXA**

Sanad Dugsiyeedka 2017-2018

Saxiixitaanka, waxaan halkaan ku cadeynayaa inaan dib u eegay oo aan fahamay macluumaadka ku jira Tilmaamaha Xeerka Dhaawaca Madaxa, waxaa lagula taliyay, digay, oo ay iga digtay Degmada Granite wax ku saabsan halista dhaawacayada culus ee la xiriira ka qeybgalista hawlaha jirka iyo dhacdooyinka isboortiska, sida lagu qeexay sharciga Utah, iyo kaas oo ka mid ah oo aan ka xadidnay fasalka waxbarashada jirka, fasalka waxbarashada dhaqanka, fasaxa iyo hawlaha kale halkaas oo laga yaabo inay dhawaacyada ka dhacan. Waxaan si buuxda uga warhaya qeyb galista sida hawlahaan jirka iyo ciyaaraha ay soo badhigaan ardayda ee halista ah dhaawaca, waxay kula duwan kuwa yar ilaa kuwa weyn, laakiin ka ma xadidna: murgacashada, jabyada, iyo qeyb ama dhutinta oo dham dhaawaca maskaxda, dareen beelista, iyo xitaa dhimasho. Waxaan fahamsanahay wabarista macalinka, qalabka difaaca, iyo daryeelka caafimaadka la siiyay aan tirtiraynin halisyadaan. Waxaan ka jawaabay su'aal walba ma arrimaha ku saabsan macalimiinta ama madaxda kale ee dugsiga. Kadib markii looga diigay lana waaniyay, wali waxaan rabaa inaan ku u ogo laado macaga-ardayga kor lagu soo xusay inuu ka qeyb galo hawlaha iyo dhacdooyinka isboortiiska, waxana sidoo kale si buuxda fahamsanahay halista ka imaanaysaa.

Dugsiga: _____

Magaca Ardayga: _____ **Fasalka Ardayga:** _____

Saxiixa Waalidka ama Masuulka: _____